

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ПОДХОДИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ КРИЗАТА С COVID-19 В ГЕРМАНИЯ

Андреан Андреев,
студент кат.АУПН,
andreas.joe@icloud.com

Резюме: В следствие от пандемията COVID-19 германската икономика изпадна в тежка рецесия през 2020 г. Подобреното банково регулиране след кризата на финансовия пазар от 2007/2008 г. доказва своята ефективност днес, когато икономиката на Германия се нуждае от ликвидност. Федералното правителство на Германия отговори на кризата с обширни мерки за помощ чрез активиране на така наречената „спешна клауза на правилото за дълга“, която е предназначена за изключителни икономически ситуации. Справянето с икономическата и социално-политическата тежест, причинена от пандемията, е във фокуса на данъчната политика на Германия. Ефективна борба срещу пандемията и икономически последици от нея може да се постигне само страните в ЕС са силни и единни.

Ключови думи: COVID-19, криза, държавен дълг, данъчни политика, банки, риск, риск мениджмънт, кредити.

CHALLENGES AND APPROACHES TO OVERCOMING THE CONSEQUENCES OF THE COVID-19 CRISIS IN GERMANY

Andreas Andreev, student

andreas.joe@icloud.com

***Summary:** As a result of the COVID-19 pandemic, the German economy fell into a severe recession in 2020. The improved banking regulation after the 2007/2008 financial market crisis proved its effectiveness today when Germany's economy needed liquidity more than ever. The German federal government responded to the crisis with extensive financial aid measures by activating the so-called 'emergency debt clause', which is designed for exceptional economic situations. Dealing with the economic and socio-political burden caused by the pandemic is the focus of Germany's tax policy. An effective fight against the pandemic and its economic consequences can only be achieved if the EU countries are strong and united.*

Key words: Covid- 19, crisis, government debt, tax policy, banks, risk, risk management, loans.

1.ВЪВЕДЕНИЕ:

В съответствие на §2 от Закона за насърчване на стабилността и растежа икономиката, федералното правителство на Германия представя годишен икономически отчет всяка година. Той предоставя и данни за макроикономическата ориентация за съответната година и коментари по годишния доклад на Консултативния съвет за оценка на макроикономическото развитие.

Тази годишният икономически доклад на Германското правителство е озаглавен „Преодоляване на Кризата от Ковид-19, подпомагане на икономическото възстановяване, укрепване на структурите“ и е одобрен тази година от федералния кабинет на 27 януари 2021 г. На фона на икономическите предизвикателства, породени от пандемията, данни от бюджета и данъчната политика на Германия, както и политиката на федералното правителство за финансовия пазар са обект на анализ в изложението.

2.ИКОНОМИКАТА НА ГЕРМАНИЯ

Федералното правителство на Германия реагира бързо и всеобхватно на огромните икономически предизвикателства, породени от пандемията Ковид-19. Икономическата политика на Германия се фокусира върху трансформационните предизвикателства с цел успешно справяне със структурните промени.

Пандемията от Ковид-19 прекъсва възходящата икономическа тенденция.

В резултат на пандемията германската икономика изпадна в тежка рецесия, степента на която е сравнима с икономическия спад в резултат на световната финансова криза през 2009 г. През 2020 г. брутният вътрешен продукт (БВП) е спаднал с 5% . След исторически спад на икономическите резултати през второто тримесечие на 2020 г. икономиката на Германия отново набра скорост, тъй като броят на заразените намаля и постепенно ограниченията бяха премахнати. Въпреки това, поради рязкото нарастване на броя на заболелите в Германия през зимните месеци на 2020 г. и значително затягане на мерките за ограничаване, възстановяването на икономиката спря и вероятно няма да продължи до лятото на 2021 г.

За текущата година се очаква общият растеж от 3 %. Германската икономика е малко вероятно да се върне на нивата отпреди кризата до средата на 2022 г. По-нататъшното развитие на икономиката ще продължи да бъде значително повлияно от хода на пандемията.

Овластяване на шока и ситуацията в която се намираме

За да се подпомогнат компании, които се борят с кризата, Германия създаде редица програми за безвъзмездна помощ и кредити. За да засили ликвидността, на компаниите в Германия може да бъде отпуснат кредити с необходим размер чрез специалната програма (KfW 2020). Програмите за поръчителство и гаранции на гаранционните банки и федералната голяма гаранционна програма са разширени, за да улеснят фирмите да теглят заеми и да укрепят капиталовата база на малките и средните компании. Чрез фонда за икономическа стабилизация, федералното правителство на Германия е създадо инструмент за укрепване на капиталовата база на по-големи компании. Стартиращите малките и средните предприятия в Германия (Start-ups) и се подпомагат от целенасочен пакет.

Приблизително 1,8 милиона еднолични търговци и малки предприятия с до десет служители бяха насочени безвъзмездни средства в размер на над 13,4 милиарда евро, които бяха отпуснати бързо и небюрокралично като част от спешната помощ. Непосредствената помощ, ограничена до три месеца, беше заменена от свързваща помощ през юни 2020 г., за да се осигури още по-целенасочена подкрепа за компаниите и самонаетите лица, които бяха особено засегнати от пандемията. В двете програмни фази предимно малки и средни предприятия и самостоятелно заети лица получават федерални субсидии за своите оперативни фиксирани разходи. През ноември 2020 г. беше оказана подкрепа на онези предприятия, които бяха засегнати от мерките, необходими за ограничаване на пандемията („Ноемврийска

помощ“). Тази извънредна икономическа помощ беше удължена като „декемврийска помощ“ за периода на затваряне през декември. В трета фаза на програмата федералното правителство от януари 2021 г. предоставя нова, адаптирана подкрепа за сектори, които са особено засегнати от COVID-19 .

Като допълнение федералното правителство на Германия предприе допълнителни мерки за подобряване на ликвидността на компаниите, за да ги направи по-устойчиви на кризата. Тези мерки включват Втория закон за данъчна помощ за COVID-19 от 29.06.2020 г. Възстановяване на социалноосигурителни вноски за служители, които са на сезонна работа.

Рязкото намаляване на икономическите дейности в отделните сектори доведе в някои случаи до масови сривове в печалбите за компаниите и загуби на доходи за служителите и едноличните търговци. В отговор на това федералното правителство на Германия временно улесни достъпа до търсещите работа до основната сигурност в съответствие с книга II от Кодекса за социално осигуряване (SGB II).

Едноличните търговци също могат да се възползват от това, при условие че нямат други доходи. За да смекчи последиците за служителите, подлежащи на вноски за социално осигуряване, и за да предотврати масово увеличаване на безработицата, федералното правителство значително облекчи условията за искане на краткосрочна помощ.

Подкрепа за икономическото възстановяване

С приключването на извънредната ситуация, която съществуваше поради ограниченията на здравната политика по време на пандемията през пролетта на 2020 г., федералното правителство подкрепи икономическото възстановяване с целенасочени мерки. За тази цел през юни 2020 г. Германия взе решение за обширна икономическа програма с обем от 180 милиарда евро. Основните приоритети на програмата за икономически стимули са

осигуряването на работни места и стабилизирането на икономиката. Освен това програмата включва по-специално мерки за засилване на инвестициите с цел решително справяне с предстоящите структурни предизвикателства.

За да могат мерките за управление на кризи да влязат в действие възможно най-бързо, федералното правителство се основава на съществуващите програми за помощ и финансиране. Това не само ускорява изпълнението, но често подобрява и точността на помощта.

За да стимулира потребителското търсене, федералното правителство използва различни инструменти за укрепване на разполагаемия доход на домакинства. Това включва временното намаляване на данъчните ставки до края на 2020 г. За всяко дете, което има право на детски добавки, се изплати еднократен детски бонус и се увеличи размера на данъчното облекчение което се ползват от самотни родители.

Втора група мерки е насочена предимно към компаниите. Вноските за социалното осигуряване са стабилизирани чрез социална гаранция до 2021 г. на максимум 40 процента. За да засили и стимулира фирмените инвестиции в кризисната ситуация, федералното правителство създаде възможност за дегресивно амортизация на активи, които са придобити или произведени през 2020 и 2021 г. Правителството разшири субсидиите за нови изследвания и проучвания.

Като част от програмата за икономически стимули на малките и средни компании, които продължават да предлагат нови работни места за нанаяваещи служители, които изучават професия, се предоставят бонуси. Федералните Райони и общини в Германия са обременени фискално от последиците от пандемията; защото не могат да реализират планираните данъчни постъпления. Това води до данъчни несъответствия.

С оглед на глобалния характер на кризата, Германия се застъпи за съвместен отговор на икономическата политика на кризата в международен план - особено в рамките на G-7 и G-20. Германия продължава да води кампания за бързо и устойчиво икономическо възстановяване. Успешна борба срещу Ковид-19 може да се води само на глобално ниво. Поради това Германия се ангажира със справедливо разпространение на ваксини, терапевтични средства и диагностика за лечение на COVID -19 в световен мащаб.

Ковид-19 ще продължи да наточарва икономиката и домакинствата в Германия и през 2021 г. Поради това на заседанието си на 3 февруари 2021 г. коалиционният комитет се съгласи за допълнителни Корона-помощи за компании, по-специално в сектора на ресторантьорството и културата, както и за домакинствата с ниски доходи.

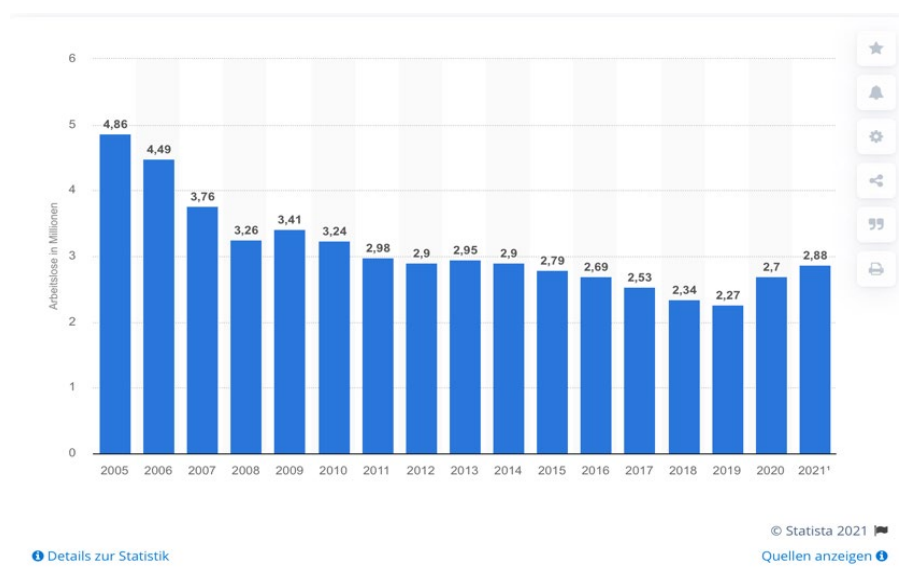
За да се осигури на компаниите допълнителна ликвидност, се планира увеличение на приложимия пренос на данъчни загуби за годините 2020 и 2021 до максимум 10 милиона евро или 20 милиона евро в случай на съвместна оценка. Заведенията за обществено хранене са особено силно засегнати от продължаващата криза и могат да управляват бизнеса си само в ограничена степен поради мерките на здравната политика. Следователно данъчната ставка от 7 % върху продажбите на ястия в заведенията за обществено хранене ще бъде удължена до 31 декември 2022 г.

Културният сектор е сред най-тежко засегнатите от ограниченията и забраните, наложени поради COVID-19. Поради това, коалиционният комитет в Германия предвижда нова програма за подпомагане на културата на стойност един милиард евро.

Домакинствата с ниски доходи в Германия са силно засегнати от мерките, предприети за ограничаване на пандемията. Коалиционният комитет

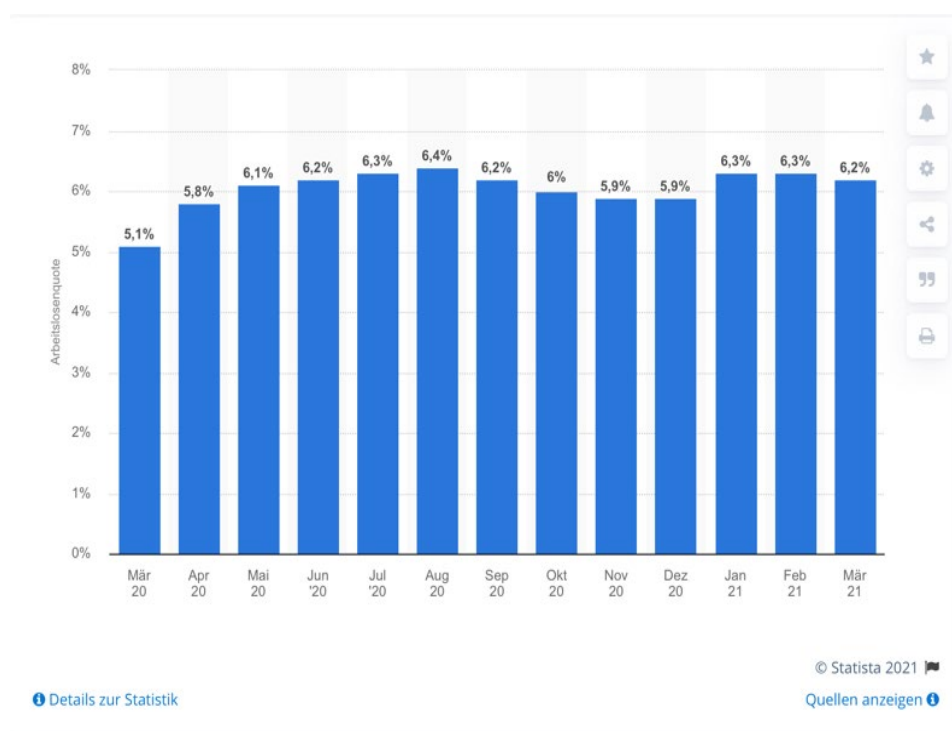
предложи гражданите, които получават социални помощи, да получат еднократно специално заплащане от 150 евро, което да покрие допълнителните им разходи, за закупуване на медицински защитни маски, дезинфектанти и др.

На всяко семейство в Германия трябва да бъде изплатен еднократен детски бонус от 150 евро за всяко дете, което има право на детско обезщетение. Този бонус се дава като добавка и няма да се приспада от социалните приходи. Също така се удължи временно опростеният достъп до основна сигурност за търсещите работа в съответствие със закона(SGB II) до 31 декември 2021 г., за да продължи да предлага защита на еднолични фирми, които са в нужда поради кризата и служители с ниски доходи.

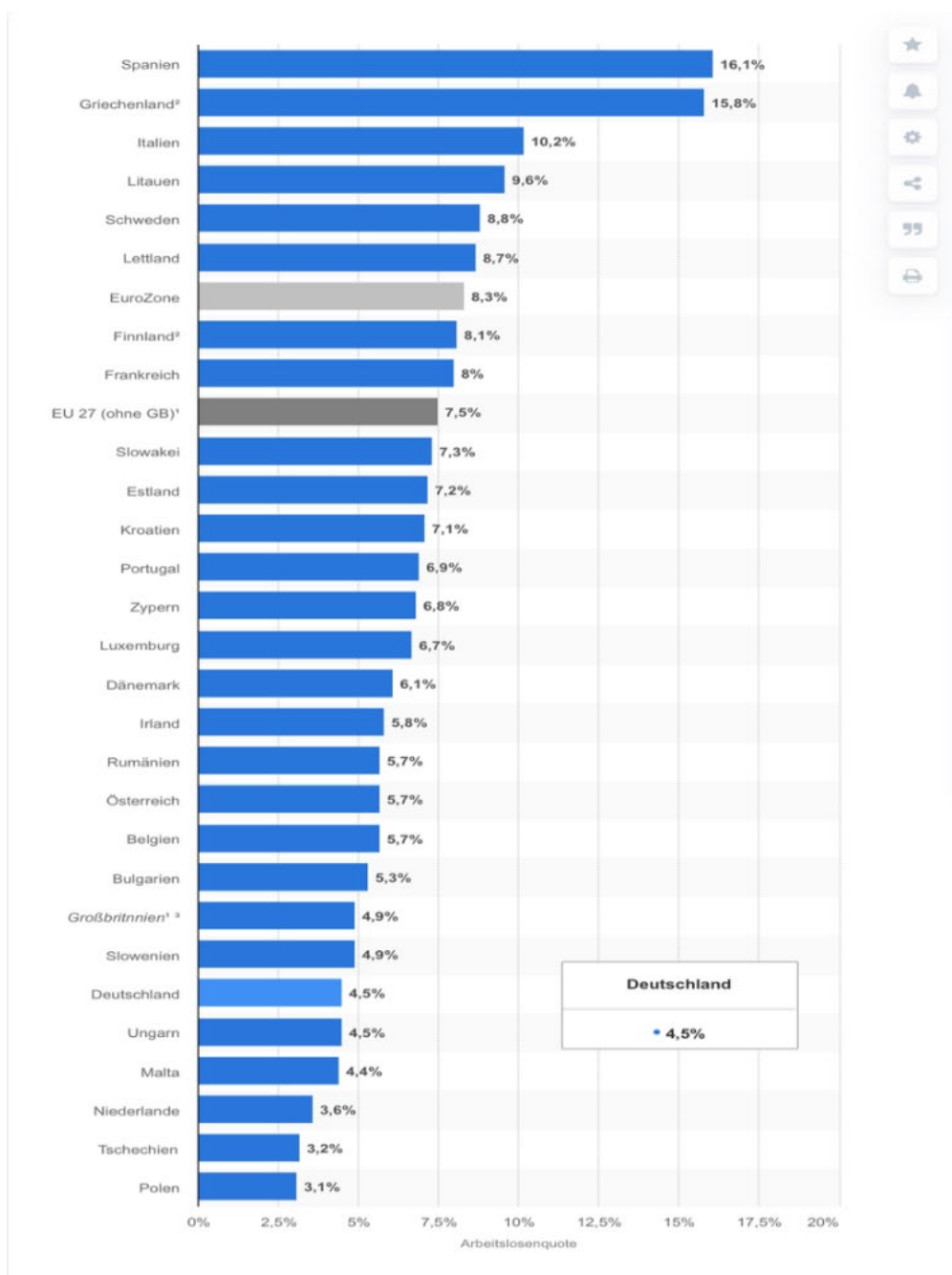

Фиг.1 Квоти на безработните в Германия

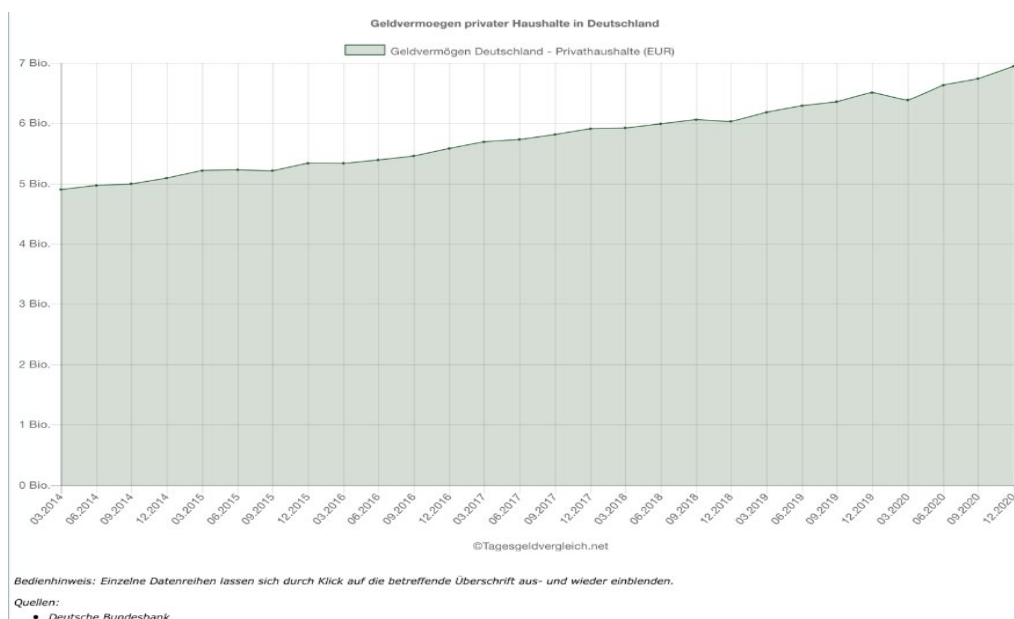
За разлика от други държави членки на ЕС, Германия е със силна социална политика, която и в тази криза показва своят успех. Статистическите данни за Германия, които се събират и публикуват от „Statista“ потвърждават доброто и ефективно ръководство на федералното правителство на Германия. На Фиг.4 е представена динамиката на спестяванията на домакинствата в Германия.

Фиг.2. Квоти за безработните в Германия засредногодишно от 2005 до 2021 г за периода Март 2020 до Март 2021

Фиг.3 Квоти за безработица на страните членки в ЕС за месец февруари 2021

Фиг.4. Инф. Държавната народна банка от 2021

При икономически кризи домакинствата ограничават потреблението на стоки и услуги, а това води до увеличение на спестяванията. Домакинствата в Германия са известни със своята финансова дисциплина и високи нива на спестявания. В резултат на това се увеличава растежа на средства в депозити в банковата система на Германия. Данните от статистическата служба на Германия потвърждават тази тенденция.

Федералното правителство реагира на предизвикателствата на Ковид-19 с обширни фискални мерки и по този начин, по мнение на Консултативния съвет, допринесе за стабилизирането на икономиката. През 2020 г. федералното правителство създаде необходимите бюджетни предпоставки за финансиране на мерките за незабавно управление на кризи и мерките от плана за икономическо стимулиране с два допълнителни бюджета. Това доведе до най-високото ниво на нетни заеми до момента от около 130 милиарда евро. С

решението на допълнителните бюджети от германския парламент се активира освобождаването от основния закон за извънредни ситуации. В същото време германският Бундестаг също прие план за погасяване на заемите лица. Това задължава федералното правителство да изплаща заемите, взети извън границите на правилото за дълга, за период от 20 години след 2023 г.

Федералният бюджет за 2021 г. също се определя от изискванията на пандемията на короната вируса. Обширните мерки, които са необходими за борба с пандемията, отново ще изискват необичайно висок нетен заем от около 180 милиарда евро в бюджета през финансовата 2021 година. За федералния бюджет и през 2021 г. германският Бундестаг реши, че все още съществува извънредна ситуация, което оправдава повторното превишаване на горната кредитна граница съгласно член 115, параграф 2 от основния закон.

За да стимулира бъдещия растеж на икономиката в дългосрочен план, федералното правителство продължава да поставя важни инвестиционни акценти, особено за промяната на климата и дигиталните промени. Капиталовите разходи в бюджетен план възлизат на около 61,9 млрд. евро през текущата финансова година и ще бъдат стабилизирани на ниво от около 48 млрд. евро годишно, което е значително над нивото на финансовия план в годините преди кризата . Пречките като планиране и административен капацитет, както и регулации, които възпрепятстват навременното изпълнение на публичните инвестиции, са разгледани както в пакета за управление на икономиката, така и в бъдещия пакет. Поради силно експанзивната финансова политика и данъчните несъответствия, причинени от свиването на икономиката, федералното правителство (включително неговите допълнителни бюджети) отчете финансов дефицит от 98,3 млрд. евро за 2020 година.

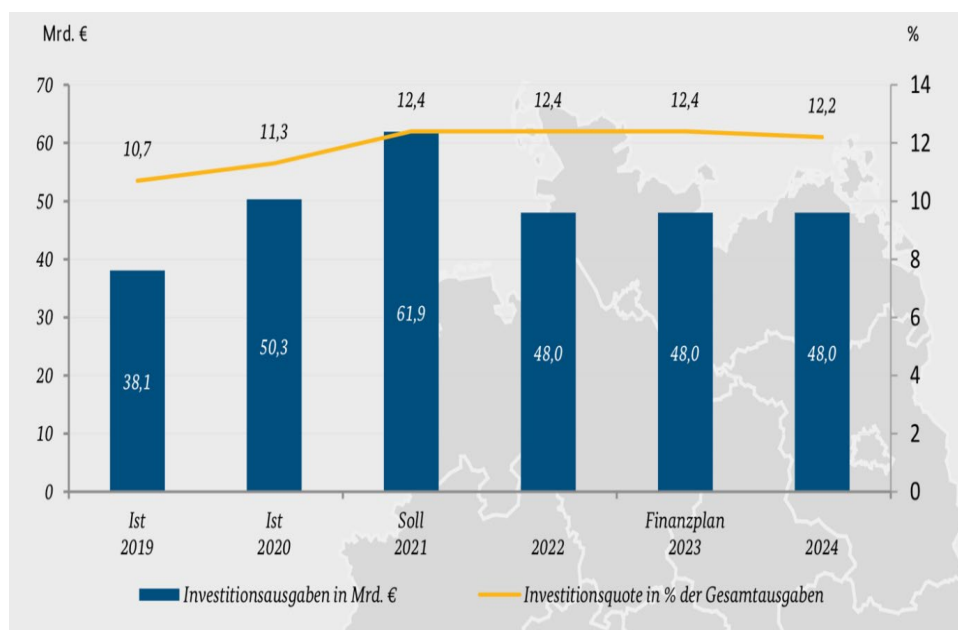
Поради високия дефицит в държавния бюджет, промените в резервите, дължащи се на поемането на гаранции и по-ниския БВП, съотношението на дълг към БВП се повиши над критериите от Маастрихт и достигна до прогнозираните 70 процента от БВП в края на 2020 г. Това доведе до превишаване на горната граница дълг към БВП от Маастрихт, който е 60 процента.

През 2021 г. финансовата политика на Германия ще остане експанзивна. Федералното правителство прогнозира, че съотношението на дълга към БВП ще се повиши и през 2021 г., до 72 % от БВП. Ефектът от високия бюджетен дефицит върху съотношението на дълга ще се компенсира отчасти от очаквания икономически растеж през следващите години. Правителството очаква, че съотношението на дълга към БВП в Германия ще намалява непрекъснато през следващото десетилетие. Възстановяващото се икономическо развитие, завръщането към по-ниски нива на дълга и трайно ниските лихвени проценти вероятно ще допринесат за този очакван спад. Очакванията са, че през 2024 г. съотношението дълга към БВП ще 68 % .

План за разходи на инвестиции в Германия за периода 2019-2024 е показан на фиг.5.

3. ЕВРОПА ПО ПЪТЯ НА УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ СЪС СТАБИЛНИ ФИНАНСОВИ ПАЗАРИ.

Справянето с последиците от кризата също изисква координиран и основан на солидарност подход на европейско ниво. Важно е европейските държави-членки да излязат по-силни от кризата и да продължат своето устойчиво развитие.

Фиг. 5 Разходи на инвестиции в Милиарди € Квоти на инвестиции в %

Източник: Министерството на финансите на Германия

Изправени пред големите икономически предизвикателства на пандемията предизвикана от корона вируса, ЕС и неговите държави-членки действаха незабавно и солидарно. Федералното правителство на Германия се застъпи за съвместен подход и помогна на ЕС да разработи ефективни инструменти за кризата. Комисията на ЕС е адаптирала правната рамка за държавна помощ, активирана е общата клауза за избягване от Пакта за стабилност и растеж. Държавите-членки могат да получат помощ от фонда за солидарност на Европейския съюз, както и правната рамка за Европейския кохезионен фонд, която е адаптирана към осигуряват незабавна ликвидност на държавите-членки. Непосредствените мерки бяха последвани от защитния шлем за държави, компании и служители. Състои се от три елемента:

1. Създаването на коригирана предпазна кредитна линия (Инструмент за подкрепа на пандемична криза, PCSI) с Европейския механизъм за стабилност (ESM);

2. Паневропейския гаранционен фонд на Европейската инвестиционна банка;

3. Новият инструмент за временна подкрепа за намаляване на рисковете от безработица в извънредни ситуации (Подкрепа за намаляване на рисковете от безработица при извънредни ситуации, SURE).

С общ обем от над 500 милиарда евро, тези мерки представляват мощен общоевропейски отговор на пандемията.

През декември 2020 г. беше одобрена многогодишната финансова рамка (МФР) на ЕС за периода 2021-2027 г. с обем от 1 074,3 млрд. Евро. От тях 30 % от разходите трябва да бъдат инвестирани в опазването на околната среда. Също през декември 2020 г. съветът на Европейския съюз издаде наредба за временния инструмент за развитие на ЕС от следващо поколение (Next Generation EU -NGEU), чието финансиране е регламентирано в резолюцията за собствените средства от 14 декември 2020 г. Средствата са на обща стойност от 750 милиарда евро (390 милиарда евро безвъзмездни средства и 360 милиарда евро заеми) ще бъдат разпределени чрез NGEU за разходни програми на ЕС до края на 2023 година. Централната програма за разходи на NGEU е механизъмът за възстановяване и устойчивост (Recovery and Resilience Facility- RRF) с обем от 672,5 милиарда евро (312,5 милиарда евро безвъзмездни средства и 360 милиарда евро заеми). Програмите ReactEU с дял от 47,5 милиарда евро в NGEU и Фондът за справедлив преход с дял от 10 милиарда евро плюс 7,5 милиарда евро от MFR (МФР) . С програмата Invest EU, която има 4,2 милиарда евро от МФР в допълнение към 5,6

милиарда евро от NGEU, се мобилизират допълнителни частни и публични инвестиции.

Инструментът за развитие на NGEU ще допринесе важен принос за устойчивостта и конкурентоспособността на европейските икономики и е предназначен по-специално за подпомагане на инвестиции в дигитализацията и защита на климата. Това е важно, защото мръсният въздух води до хронични белодробни заболявания. Страдащите от тези заболявания са по-податливи на заразяване с корона вирус и по-тежко пребуледуват болестта. В рамките на инструмента за развитие RRF ще бъде ключовият инструмент за насърчаване на устойчив и приобщаващ растеж чрез реформи и зелени инвестиции и за укрепване на устойчивостта на икономиките на ЕС. За да могат да получават средства от съоръжението, държавите-членки трябва да представят така наречените планове за развитие и устойчивост (ARP). Те са предназначени да представляват съгласувани пакети от инвестиции и реформи, които по-специално насърчават екологичния и дигиталния обрат и допринасят за изпълнението на специфичните за страната препоръки в Европейския семестър.

На 23 декември 2020 г. федералното правителство на Германия изпрати проект на ARP до Европейската комисия. Това е основата за интензивен диалог с Комисията относно целите и етапите, които трябва да бъдат определени за отделните мерки, съдържащи се в ARP. Федералното правителство представи договореното ARP в края на април 2021 г. Средствата от RRF трябва да бъдат използвани за федерално финансирани проекти от икономическия и бъдещия пакет. Към това се подготвя форсирането за дигитално обучение и Френско-германските технологични проекти финансирани от RRF.

4. ОСИГУРЯВАНЕ НА СТАБИЛНОСТТА НА ФИНАНСОВИЯ ПАЗАР

Финансовите пазари се справиха добре пред предизвикателствата на пандемията. Германските, европейските и глобалните усилия за стабилизиране на националните икономики са централна основа за продължаващата стабилност на финансовите пазари. В същото време трябва да се отчитат предизвикателствата пред реалната икономика, които непосредствено въздействат на финансовите пазари. Експертите са на мнение, че е твърде рано да се направи окончателна оценка на въздействието от пандемията върху германската икономика и финансовия пазар в Германия.

В резултат на реформите германските банки увеличиха собствения си капитал се и формираха допълнителни резерви. Капиталовите резерви трябва да се използват по време на стрес, за да се намалят загубите и да се осигури финансирането на реалната икономика. На 29 юли 2020 г. Федералният кабинет прие законопроект за намаляване на рисковете и засилване на пропорционалността в банковия сектор. Той служи за прилагане на банковия пакет на ЕС от 2019 г. навреме и влезе в сила на 28 декември 2020 г. За да се намали рискът, изискванията за капитал и ликвидност за банките се засилват допълнително в съответствие с международните стандарти. Това трябва да даде на банките още по-добра защита по време на стрес.

Федералното правителство на Германия предприе инициатива за създаването на подходяща регулаторна рамка за дигиталните финансови услуги на европейско и международно ниво. То придружава дигиталния пакет на комисията на ЕС от септември 2020 г. и допринася активно за укрепване на регулаторната рамка, за крипто валути и киберсигурност във финансовия сектор. Федералното правителство е на мнение, че финансовият сектор трябва

да играе важна роля за мобилизиране на капиталовите потоци за устойчиви инвестиции и устойчив растеж.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Германското правителство и надзорните органи бързо анализираха и предвидиха икономическите и социални последици от пандемията COVID-19. Реагираха адекватно с изчерпателен пакет от мерки още в самото началото на кризата. Германия настоя за справедливо разпределение в световен мащаб на всички ваксини и медицински консумативи, които се използват срещу COVID-19. Това доказва нейната социална ангажираност и отговорност на глобално ниво.

Защото реформите след кризата на финансовия пазар от 2007/2008 г. доказаха своята ефективност в пандемията на COVID-19? Защото капиталът и ликвидните ресурси, натрупани в резултат на реформите, допринесоха банките в Германия да са готови да посрещнат нови кризи и предизвикателства, каквато е кризата предизвикана от COVID-19. Банките продължат да кредитират компании и домакинства през трудните за тях месеците на пандемия.

Министерството на финансите на Германия съвместно с отговорните надзорни органи, внимателно наблюдава и анализира развитието на кризата, за да може своевременно вземе решение за корекции на антикризисната политика, ако това е необходимо, и да смекчи последиците от пандемията.

Използвана литература:

1. www.bundesfinanzministerium.de
2. www.de.statista.com
3. www.bundesbank.de